

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
 HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
 Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

MIQUEL A. FARGAS.

—

Metje de molt mérit
 que ha dut la bandera
 de la ciencia patria
 á terra extranjera.

CRÓNICA.

Foren diumenje moltissimas las personas que dinaren més dejorn de lo acostumat per anar á veure l' entrada triunfal del home que havent de simbolisar tants desenganys, nos empenyém encare en que simbolisi una esperansa.

Pero comprench perfectament las exigencias politicas del actual moment históric, y fora alló de tirar lo carruatje, que va ser reprobat per Barcelona en massa, m' associó de tot cor á la recepció dispensada al rival natural del Mónstruo.

En aquest punt comprench la resposta de aquell aragonés:

—Oye, tú.

—¿Qué quieres?

—¿No eres republicano?

—Otra que Dios: ¿pues no lo sabes?

—¿Y cómo siendo republicano aclamas á Sagasta con tanto entusiasmo?

—¡Toma! Pá que rabie el otro.

Fer enrabiá al altre, fent l' amor al un, es una rahó política que avuy com avuy s' imposa á tots los partits liberals.

Per lo tant, jo que soch liberal y alguna cosa més, me prenc la llibertat de aplaudir... al home de la dida.

Ignoro si la senyora de D. Práxedes—molt senyora mèva—fora dels seus fills ha criat á alguna criatura extranya, adquirint aixís lo nom de dida. Pero que 'l seu marit es l' home de la dida, es tant cert com l' Evangeli.

¡Mirin que 'n tè de sort!

Estudihin tota la seva vida pública, que ja comensa á ser llargueta, y 'l veuran sempre cayent de péus.

Ara mateix van llansarlo del ministeri, es á dir, del punt elevat desde 'l qual prodigant favors á mans plenas, podta guanyarse amichs á pilots. Per un altre, un cop acabat l' arrós, acabats los amichs. Per ell tot lo contrari.

En Sagasta ha fet cayguda de colom. Al pèndreli las vessas y tirar-lo desde 'ls terrats de palacio, ab l' intent d' estrellarlo contra l' empedrat de la Plassa de Orient, no ha fet més qu' extendre las alas y anarse'n amunt. Ha caygut enfilantse. No falta qui suposa qu' en la primera embestida fins va perdre de vista 'l palacio y 'l colomar, y encare que després va deixars'hi veure novament, alló que ha fet una vegada, pot repetirho, quan ho exigeixi la ocasió.

Alas y espay hi haja: espay y bon sol al cel de la República.

Moltas personas de las que anaren diumenje á l' estació del Nort y de las que se situaren en los carrers del tránsit, ho feren mogudas de la curiositat.

Los més volían veure si era cert que portava tupé, tal com lo pintan en las caricaturas.

D. Práxedesse prestá espontáneament á aqueix examen, tota vegada qu' en tot lo llarch curs que hagué de recorre, aná sempre ab lo cap descubert, saludant á dreta y esquerra, responent així als aplausos y á las aclamacions que li de dicavan.

—No 'n porta; deyan los més.

—Ni n' ha portat may—responia un fusionista.

—Y donchs ¿cóm es que sempre li pintan?

—No es exacte: lo que li pintan no es tal tupé.

En Sagasta tè una estrella—la seva bona estrella—ficada dintre del cap. Lo que 'ls caricaturistas prenían per tupé era la qua de aqueixa estrella, perque han de saber que la estrella de D. Práxedes es una estrella ab qua.

Una frasse despiadada de un desenganyat de la política.

—¿Sabéu per qué en Sagasta s' hostatja á ca 'l Arnús? Per si se li antoixa fer una nova comedia. Hostatjantse á ca 'l Arnús tè teatro á casa.

Nosaltres dirém que, comedia ó realitat, en lo present moment históric, en Sagasta es l' home del auca.

Si lo que avuy proclama sigués comedia, crech que aquesta fóra l' última que representaria 'l primer galán de la gran companyia liberal. Los entussiasmas aplausos de avuy, se tornarian xiulets estrepitosos, huracáns populars ab prou forsa per apagar la bona estrella de un home, per més que aquest home siga en Sagasta.

En una paraula: 'l primer galán no tindria altre recurs que retirarse de la carrera.

Suposo que haurán llegit en la secció telegráfica de la premsa local, l' historia novelesca de una caixa de fusta que va arribar á París procedent de Barcelona, contenint á dintre una parella amorosa, la qual, sens dupte perque la cosa tingués més color, estava formada per un negre y una rossa.

Un *negrito*, cuyner, enamorat del color daurat, com de polla ben rostida, de una costurera rossa.

Una costurera com un fil d' or enamorada de un héroe de cüyna, de color de carbó.

Contra gustos no hi ha res escrit.

Que un negre s' enamorí de una rossa... es molt natural. Jo no soch negre, y si la rossa valgués la pena, també me 'n enamoraria.

Pero una rossa de un negre... Encare que sent la rossa costurera, tal vegada s' haja dit alló que diuhen las que vesteixen sempre de dol:—Lo negre es un color molt sufert.

De totas maneras es evident que 'l negre y la rossa s' estimavan com Otelo y Desdémona (aqui tenen un' altre negre y un' altra rossa); com sembla evident també que 'ls pares de la rossa no volían baix cap concepte tenir nets mulatos.

Aqui comensan las contrarietats avivadoras del amor verdader y del ingeni.

Era de tot punt necessari buscar en un altre clima la satisfacció de la passió que 'ls embargava. A la pobreta costurera los seus pares l' haurían feta tornar negra, y llavors, desaparecut lo contrast, desapareixia l' encant.

—Hem de fugir—van dirse.—¿Pero cóm? Jo no tinch quartos, tú tampoch, y sense quartos es impossible.

Si 'l negre hagués sigut un corp y la rossa una tortoreta, ments mal: pero ni 'ls cuyners ni las costureras tenen alas, y al carril no portan de franch.

—Sí, senyor, que hi portan, sino de franch, ab molta baratura,—va dir un francès de la broma, pèl qual he preguntat á molta gent, sense que ningú haja sapigut donarme'n compte.—Jo 'us enviaré á París, senze que 'us costi un quarto, sempre que 'us presteu á fer lo que 'us indiqui.

Lo negre y la costurera, ajenollantse als seus

LO PLET DEL MARQUÈS DE AYERBE.

SIENDO ESTE PARQUE
PROPIEDAD DE TODOS
MENOS
DE LOS BARCELONESES

ROZALIA DE CORBERA
PARC
EX-COMUNICACIO
2.951,42

Un amic meu, molt grapo, bon mossa i ga-
lida de la emancipació de la dona.
De aquell meeting va sortir constitudida y estira!
las mas energicas.
ciant discursos arrebata y prenent resolucions
En pocas dias se reuniren en meeting, promun-
carácter de universal.
los posibles en tal huelga adquireixi
clarase en huelga en catit de donas, fent tota
emancipació y de ben principi han acordat de-
ab lo que tota resolucio demanar la seva
A guita ben vortant de donas

travessa
cintat de donas
pens de
haura
la em
Ar
Barcel
de Ve
famos
Bar
de la
De
espall
plata
—A
Y a
ab la
toas d
Figuras
—si
—Una
tore
encore
Paris
de va
Y no
to sense
També
Vagant
tren, di
enamor
& gran
man &
sitata
—tant
—Pero
la caixa
Quel es
rita: ab
Lo vint
entrany
y donat
cepibles
per aqu
sa, seg
Dintre
carn de
Y tan
fràgil.

hi havia
una caixa
Pochs dies

peus, y ab los ulls plens de llàgrimas de ternura, varen dirli:

—¡Vosté es lo nostre salvador, vosté es la nostra providencia! A vosté 'ns entreguém. Sálvins.

Pochs días després, á l' estació s' embarcava una caixa, ab un rétol indicant qu' allí dintre hi havia miralls y que la mercancia era molt frágil.

¡Y tan frágil! No hi ha res més frágil que la carn de enamorad.

Dintre de la caixa hi anava lo negre y la rossa, seguts sobre una banda de lona, ab un llistó per apuntalar los peus, ab un altre llistó per apoyar los brassos: ab alguns foradets imperceptibles á la fusta pera permetre la respiració y donar explay á la exhalaçió de sas volcánicas entranyas, ab son amor y alguns queviures.

Lo viatge va ser llarch: quatre días y quatre nits: ab no pocas paradas y alguns trasbordos.

¿Qui es capás de descriure lo que allí dintre la caixa passaria?

—Pero aixó es inveròssimil—exclaman alguns—tant l' home com la dona tenen certas necessitats que no 's poden aplassar, y que acostuman á traduirse per certs perfums delatadors á gran distancia. ¿Cóm se las componian los dos enamorats, per evitar que 'ls conductors del tren, diguessen:—Aixó fa olor de contrabando? Vágintho á saber.

També s' ha dit que á Port-bou no passa bullo sense obrirse.

Y no obstant, la caixa dels miralls, molt frágil, bé va passar, tota vegada que fins que arribá á París no lográ descubrirse aquell misteri... y encare perque als enamorats los va escapar lo riure.

—¡Uns miralls que riuen!—va dir lo factor:—si qu' es estrany, á obrir la caixa desseguida.

Figúrinse quina sorpresa al sortir primer la rossa demudada per la fatiga y l' emoció; pero ab la hermosura de la joventut y del amor.

Y á continuació d' ella 'l seu amant.

—¡Aquesta es la més negre!—van dir los mpleats, tenint que apuntalarse per no caure d' espatllas.

De totas maneras, lo fet ompla avuy la crónica de la premsa de París.

Barcelona ja no será de pitjor condició que la famosa ciutat aragonesa. ¿Hi havia *los amantes de Teruel*? Ara hi haurá ademés los amants de Barcelona.

Ara ja no més falta que 'ls ensenyin á pesseta la entrada, qu' es tal volta l' únich propósit que haurá guiat á la persona que 's va pendre la pena d' embalarlos y expedirlos á París, la gran ciutat de las novelerias, del bombo y de las extranyesas.

Algunas senyoras inglesas, enfadadas de debó ab lo sexo fort. han resolt demanar la seva emancipació, y de bon principi han acordat declarar-se en huelga, en calitat de donas, fent tots los possibles perque la tal huelga adquireixi 'l carácter de universal.

Fá poch días se reuniren en *meeting*, pronunciant discursos arrebatats y prenent resolucions las més enérgicas.

De aquell *meeting* vá sortir constituída *La lliga de la emancipació de la dona*.

Un amich meu, molt guapo, bon mosso y ga-

lantejador de famellas, digne rival del *Joven Telemaco*, en aixó de agradarli totas, recordant sos grans triunfos en la materia, deya:

—Que aqueixas bonas inglesas que han prés la iniciativa, fassan una cosa: que 'm nòbrin á mí membre actiu de la lliga, y 'm comprometo á ferlas desistir de la *huelga*.

P. DEL O.

LA DONA ADUSTA.

SONET.

Segóns vaig comprenent á ma manera,
la dona qu' es adusta y jove encare,
per lo esquerpa que sembla y per lo rara,
ve á ser com la campestre cadenera.

Del xicot que ab dalé li va darrera
per besarla en sas mans, lluny se 'n separa,
y en va se cansa 'l noy, en va sa cara
demostra son desitj ó sa fatlera.

Pero quan ab las telas que li para,
la cassa y l' acaricia, y sense espera
lo pinyonet li dona, es cosa clara,

l' aucella tan esquerpa, ja desde ara
s' amanseix fins al punt que, falaguera,
s' entrega al cassador sense quimera.

A. ROSSELL.

LA PESSETA FALSA.

¿Qui rediables me la deu haver donada?...
Ahir... no; ¡si ahir no vaig cobrar res ni vaig
canviar cap duro...! ¡potser...! En fi, siga com
vulga, jo no me l' he feta pas. ¿No me l' han do-
nada? Jo també la donaré.

¡Estariam frescos que 'ns haguéssem de confi-
tar totas las monedas falsas que 'ns endossan!
La culpa es del govern... ó del ajuntament... ó
del bisbe... no ho sé de qui: ¡del que s' haja de
cuydar d' aixó! ¡per qué no vigilan!

Nada; ara qu' es fosch, vaig á veure si la
planto á algún curt de vista: lo qu' es jo, no me
la menjaré pas...

¡Cóm dorm lo senyor porter! Aquest fá lo ma-
teix que las autoritats que han de vigilar la mo-
neda: sempre ab la ditxosa bacayna...

¡Ell vengués alguna cosa! Ara seria ocasió d'
enquibir la pesseta, endormiscat com está...

—¡Buenas, Mingo!... ¡Cá... ni m' ha sentit!...
Bueno, ja soch al carrer.

Tirém plans; perque aixó de fer passar una
moneda falsa, es algo més complicat de lo que
sembla... ¡ey! al menos per mí, que no sé dir la
més petita mentida, que no 'm torni vermell
desde l' últim cabell hasta la sola de la sabata...

Lo millor, será... ¿qué será lo millor?

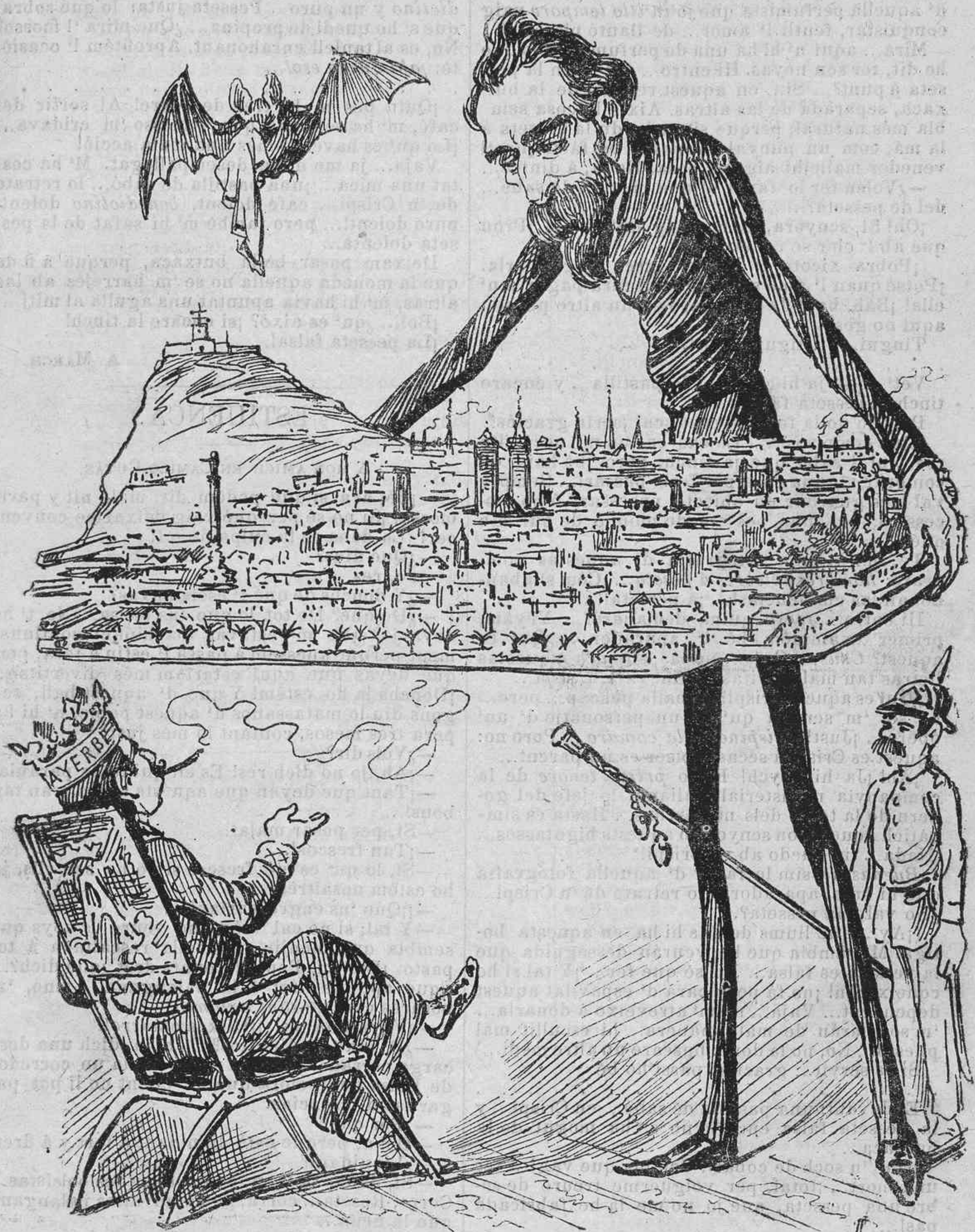
¡Cá, cá! Ja ho he trobat. Comprar qualsevol
cosa que valgui una pesseta, donar aquesta ab
molta sanch freda, y tocar lo dos sense entrete-
nirse massa...

Veyám ¿qué podría comprar?

¿Vuyt puros de mitj ral? ¡Just!... pero... nó: als
estanchs hi entenen massa en la moneda. ¡Oy,
quins uns! A la primera llambregada, li coneixe-
rian la malaltia y serian capassos de clavarmela
altaulell... després d' haverme dit quatre fás-
tichs. ¡A rahó de fástich per ral!

¿Qué compraré... qué compraré?...

SOLUCIÓ DEL PLET.

— Marqués, com que per pagar-lo
 'n s trobèem sense diners,
 tingui, quedis Barcelona,
 y llestos: no 'n parlèm més.

¡Ja ho tinch! Una pastilla de sabó, d' aquest de primera. A las perfumerías generalment son donas, y jovas, y aquestas tot ho prenen per bó: las monedas y las paraulas. ¡Encare 'm recordo d' aquella perfumista que jo *in illo tempore* vaig conquistar, fentli l' amor... de llautó platejat!...

Mira... aquí n' hi ha una de perfumeria: lo que he dit, tot son noyas. Hi entro... ¿Ja tinch la pesseta á punt?... Sí... en aquest reconet de la butxaca, separada de las otras. Aixís la cosa sembla més natural; perque si un ja du la pesseta á la mà, com un punyal preparat, es fácil que 'l venedor malicíhi alguna cosa. Nada, á dintre...

—¿Volen fer lo favor d' una pastilla de sabó... del de pesseta?...

¡Oh! Sí, senyora, ja ho veig qu' es bó. ¡Prou que ab l' olor se coneix...!

(¡Pobra xicota...! 'M sab greu enganyarla. ¡Potsé quan l' amo se 'n adoni li farà pagar á n' ella! ¡Bah, bah! Ja la donaré en un altre puesto: aquí no goso...)

Tingui... ¡Estiguin bons!...

Vet' aquí: ja hi comprat la pastilla... y encare tinch la pesseta falsa...

Pero jo no la torno á casa ¡ca! ¡seria graciós!

¿Qué compraré?... Lo cas es que no necessito res... ni 'l sabó que ja tinch; pero ¡bè haig de comprar alguna cosa per ferla passar!... Sempre val més guardar un objecte, necessari ó no necessari, que una pesseta de plom ó de qui sab qué...

Tè, mira; una fotografia d' aquestas compraré: *hombres célebres á peseta*... ¡Cóm s' abandonan las eminencias!... ¡á pesseta!...

Hi entro... ¿pero quina demanaré?... Veyám, primer examiném bè l' aparador... ¿Qui es aquest? *Crús... Crús...* no las entench aquestas lletras tan mal escritas... ¡Ah! vaja; *Crispi*...

¿Qui es aquest Crispi? 'M balla pèl cap... pero... no sé, 'm sembla qu' es un personatge d' un' ópera... ¡Just! *Crispino y la comare*... Pero no: aquest es Crispi á secas: potser es un parent...

¡Ah! ¡Ja hi caych! Es lo *primo tenore* de la companyia ministerial italiana: lo jefe del govern de la terra dels macarróns... Hasta es simpátich aquest bon senyor ab aquests bigotassos... ¡Nada... 'm quedo ab en Crispi!

Buenas: fássim lo favor d' aquella fotografia que hi ha al aparador... lo retrato de 'n Crispi... ¿No val una pesseta?...

(¡Ay... qué llums de gas hi ha en aquesta botiga! Me sembla que ho veuran desseguida que la pesseta es falsa... No sé qué fer... ¡Y tal si ho coneixerán! ¡no fá poch cara d' espavilat aquest dependent... Vaja... no m' atreveixo á donarla... 'm sofocarán de mala manera... hi escullit mal puesto... No, no la dono: buscaré un altre medi...)

Si es servit... gracias: passi'ho bè.

Endavant: una pastilla de sabó... en Crispi... y la pesseta falsa encare no s' ha mogut de la butxaca...

¡Qué 'n soch de cobart! Sembla que vagi á fer una mort..., ¡total, per volguerme treure de sobre una pesseta, que jo no me la he fabricada pas!...

¿Siguém homes? Siguém'ho... Ha de passar... y pasará... ¡vaya!

¡Magnífich! Ja ho tinch: aquesta si qu' es bona ocurencia. Anar á un café, fer quatre rals de gasto... y tocá 'l dos deixant la pesseta sobre la taula.!

¡Hola! aquí 'n veig un de café: aquí no 'm coneixen, en ma vida hi he vingut...

Ara es hora: hi pres café, una copa de *benedictino* y un puro... Pesseta justa: lo que sobra, que s' ho quedi de propina... ¿Que mira 'l mosso? No, es al taulell enrahonant. Aprofitém l' ocasió; tè: ¡ah! queda eso!...

¡Quin pes m' hi tret de sobre! Al sortir del café, m' ha semblat que 'l mosso 'm cridava... ¡Lo qu' es haver comés una mala acció!

Vaja... ja me n' he desempallegat. M' ha costat una mica... ¡una pastilla de sabó... lo retrato de 'n Crispi... café dolent, *benedictino* dolent, puro dolent!... pero també m' hi safat de la pesseta dolenta...

Deixam posar bè la butxaca, perque á fi de que la moneda aquella no se 'm barrejes ab las otras, m' hi havia apuntat una agulla al mitj...

¡Bo!... ¿qu' es aixó? ¡si encare la tinch!

¡La pesseta falsa!...

A. MARCH.

ESTIUENCA.

A MON AMICH EN CAMILO CUYÁS.

—¡Bé; ara si que podém dir: mala nit y parir mossa! ¡Si no sé per qué vaig deixarme convencer! ¡La dona tè la culpa de tot!

—¿Qué dius?

—Jo, res.

—¿Y donchs de qué t' esclamavas?

—¿De qué? De tot lo que 'ns passa. ¿No t' ho deya jo? ¿No m' estavas amohinant continuamente perque anessem á passá l' estiu á fora, perque deyas que aquí estariam més divertits?... ¡Donchs ja ho estém! Y que d' aquest ball, segons diu lo matassanos d' aquest poble, n' hi ha pera tres mesos, contant lo més just.

—¿Vols dir?

—¡Ah, jo no dich res! Es ell qui tè la paraula.

—¡Tant que deyan que aquests ayres eran tan bons!...

—Sí, per posar malat.

—¡Tan frescos!...

—Sí, lo qu' es de frescos si no ho son ells, ja ho estém nosaltres.

—¡¡Que 'ns engreixarian!!

—Y tal; si no cal més que veure 'ls noys que sembla que menjin escudella rescalfada á tot pasto. ¡Ep! ¡tu, Pepito! apunta dret ¿qué dich?... ¡¡que apuntis dret á la palangana, ó sino, 'm posarás com un *sant axioma*!!

—¡Vaya una tos! ¡¡Ditxós catarro!!

—¿D' aixó 'n dius tos?... Jo 'n dich una descarga cerrada. Aquest noy sembla un corredor de Bolsa quan olora que un client no li pot pagar las diferencias.

—¿Per qué?

—Dona, perque está liquidant á tort y á dret.

—¿Liquidant?

—Sí, dona, fa l' ou, com dihuen los bolsistas... Corre, Roseta... corra, porta un' altra palangana que la nena...

—¡Dèu nos valga!

—¡Carat, noys, y quina facilitat que hi teniu!... Si 'n tinguesseu tanta pera treure la rifa, aviat en Rotschild seria un perdulari á costat nostre.

—¡Y 'l metje tan bé que diu qu' anem!

—Sí, Déu n' hi dó: d' altres n' hi ha que van més mal vestits.

—¡Qu' ets estrany! Vol dir de salut.

—Sí que hi anem de bè. Com no siga per anar bè... de dret al cementiri...

—Diu que avuy tussen millor.

—Aixó es com tot lo del mon, vol práctica.

—¡Calcula ab la nit que han passat, si deuen haver perfeccionat lo repertori!

—¡Sembla mentida que tingas tant d' humor!

—Sí; no falta sino que m' ho prengui á tall de tragedia, y al últim aixó semblará una casa de boigs. ¿Me vols creure á mí?

—Prou.

—Donchs roda 'l mon y torna al Born.

—¿Al Born?

—Sí, dona, sí.

—¿Y allí se 'ls curará lo catarro?

—¡Vaya!

—No, no hi vinch, que 'l metje diu que sería pitjor.

—Y deixa'l dir ¿no véus que lo qu' ell busca es la visiteta diaria?

—No sigas mal pensat. Ell nos dona aquest consell... ara tu...

—Digali que 's cuidi d' ell. ¡Valgam Déu y quina mena de tos! ¡Sembla que tingan escardat lo canó de la vianda!

—¡Tu! ¿y si probessem de ferlos alló del ou?

—Bé prou que 'ns l' han amagat aquí. Encare sentho 'l metje de Barcelona fentnos reflexions perque portéssem los noys á fora. ¡Vaya una rifada!

—Ho deya perque aixis se 'ls hi desrollaria l' organisme.

—No, ja t' asseguro que l' orga se 'ls ha desrollat ben bé. ¡Sembla una orga de rahons! Creume, noya, á Barcelona falta gent.

—Pero si allí també n' hi ha.

—No hi fa res. Com més serém més riurem.

ARTUR CARRERAS.

¡¡PEGA!!

CARTA Á UN AMICH.

Mon car amich Ramonet:

ta pensa molt entristida,

lo cor sobreixint de dol

y fins la pell de gallina,

vaig á ferte sapiguer

una funesta noticia.

¡Quina desgracia la meva!

Sols lo pensarhi esgarrifa;

'm torno boig... 'm trastoco...

y las camas me fan figa.

¡Ja 't dich jo... qu' estich ben fresch!

Quan veig la sort malehida

que per tot me persegueix

no deixantme nit ni dia;

quan veig que tinch tanta pega...

¡fins no ho sè lo que faria!

¡Llamp del cel! ara que 'm creya

que tornaría á ser lliure...

Mes si vaig seguint aixis

semblaré un nou Jeremias

y no acabaré esta carta

ni tan sols en quinze dias;

aixis es que, Ramonet,

tinch lo sentiment de dirte:

que la mèva mamá sogra

(ó la mèva pesadilla,
que ja sabs estava mala
sense esperansas de vida,
ha tingut una gran sort
(y jo, la més gran desdita)
de trobar un metje, que,
de una manera senzilla,
l' ha tret (per ma desgracia)
de tan grave malaltia.
Ahir vespre 's va llevar,
—per cert, bastant aixerida—
y fins dech dirte que ja
m' ha clavat dugas pallissas.

En cambi, noy, la *Sultana*,
aquella gossa magnífica,
que jo la considerava
com si fos de la familia;
aquella gossa tan jove,
tan fidel y tan bonica,
que quan 'navam de cassera
ab nosaltres dos venia,
'ls del lias, van agafarla,
y matarla, per asfixia.

Res mes puch anticiparte;
expressions á la familia,
y disposa del amich
que ja sabs que molt t' estima,

LLUIS SALVADOR.

ENSENYANSA ELEMENTAL.

Ella es una mare piadosa, moralíssima y plena de caborias.

Ell es un nen de deu anys, que amenassa no donar, quan siga home, gayre feyna á la *Revista de descubrimientos é invenciones útiles*.

Fa quatre anys que va á estudi, y en certas cosas está molt adelantat: á l' hora de sortir sempre vol sé 'l primer.

Al arribar á casa, cada dia s' entaula entre mare y fill lo mateix diálech:

—¿Qué t' ha ensenyat lo mestre avuy?

—Que Abraham va matar á Jerusalem, perque Jacob era rey de David.

—Bueno: aixó va molt bè. Aquest mestre 'm sembla una bella persona.—

Mentres tant, lo noy va fent progressos espantosos, apilant coneixements com qui apila trastos vells; es dir, posantlos de qualsevol manera.

Sab que Cain y Messopotamia eran pare y fill; que todas las paraulas que en catalá comensan ab *g* en castellá comensan ab *h*, com ara *germá*; que las conjugacions dels verbs son quatre; *comer, beber, jugar y dormir*... en fi, promet realisar lo bell ideal de sa mare, que no pensa en res més que en fer del seu fill un jove honest, serio, recatat y piados... un especie de *hico de Maria*.

A mida que 'l noy va adelantant, la investigació de la mare va sent més escrupulosa.

—¿Qué 'us ha ensenyat avuy lo mestre?

—Que Espanya confina al nort ab los godos y al sur ab la isla de Madagascar.

—¿Res més?

—Després, que 'l primer rey d' Espanya va ser Isaias y 'l segon Hernán Cortés...

—Guapo. Digam'ho tot lo que t' ensenyi, perque si t' arribava á inculcar alguna mala doctrina, no t' hi deixaria anar ni un dia més.—

Lo noy va creixent y desrollantse. Cada dia es més gros, més alt y més... tarambana.

CALAF

MANIOBRAS DE OCTUBRE DE 1890.—VIDA MILITAR EN CAMPANYA.

Reproduccions de fotografias del natural, perteneixents a la colecció de la casa
Fernando Rus (de Barcelons)

Operador: GARCIA ESCOBAR

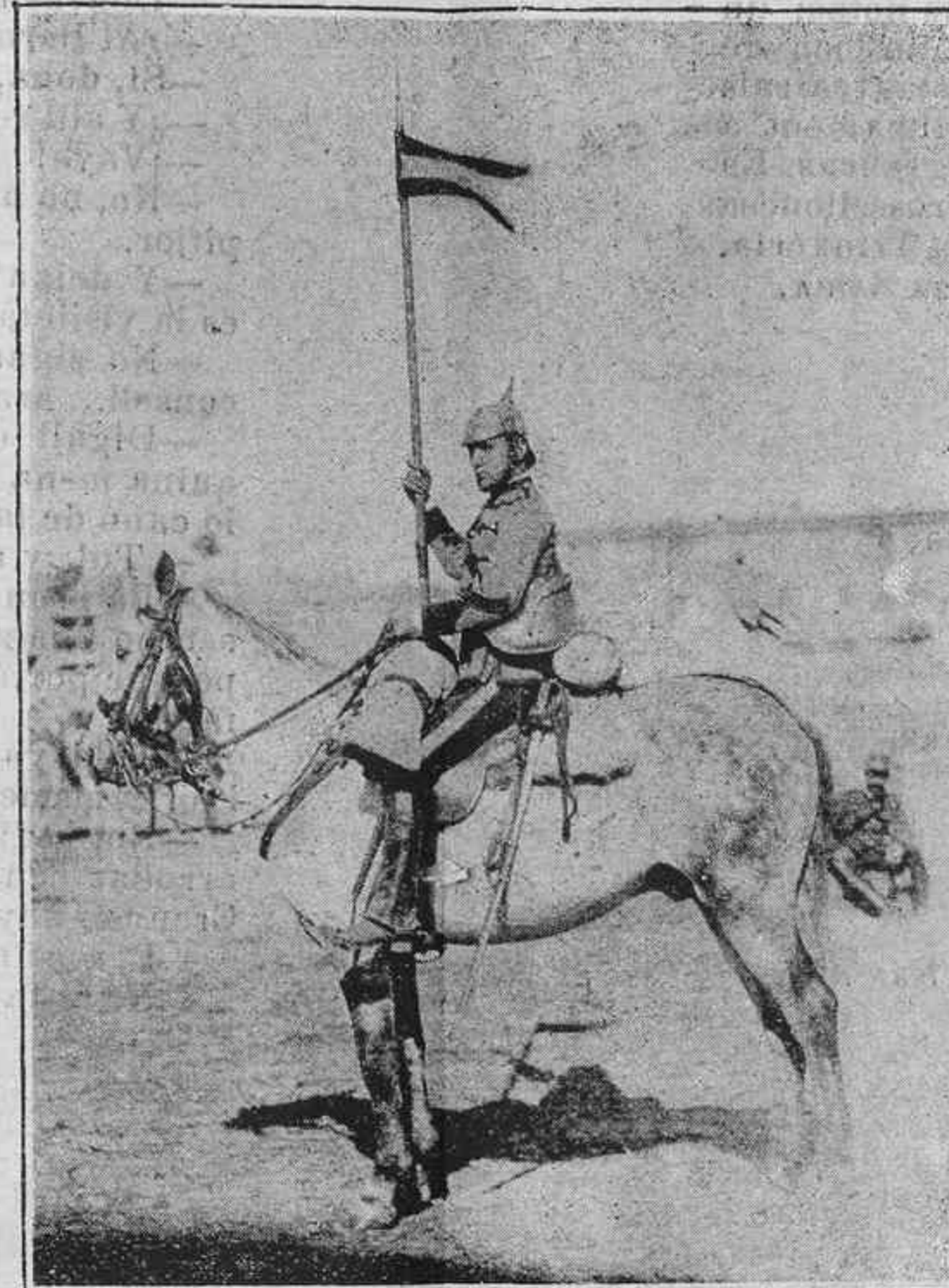
L' ajudant del fotògraf.

¡Fuego!

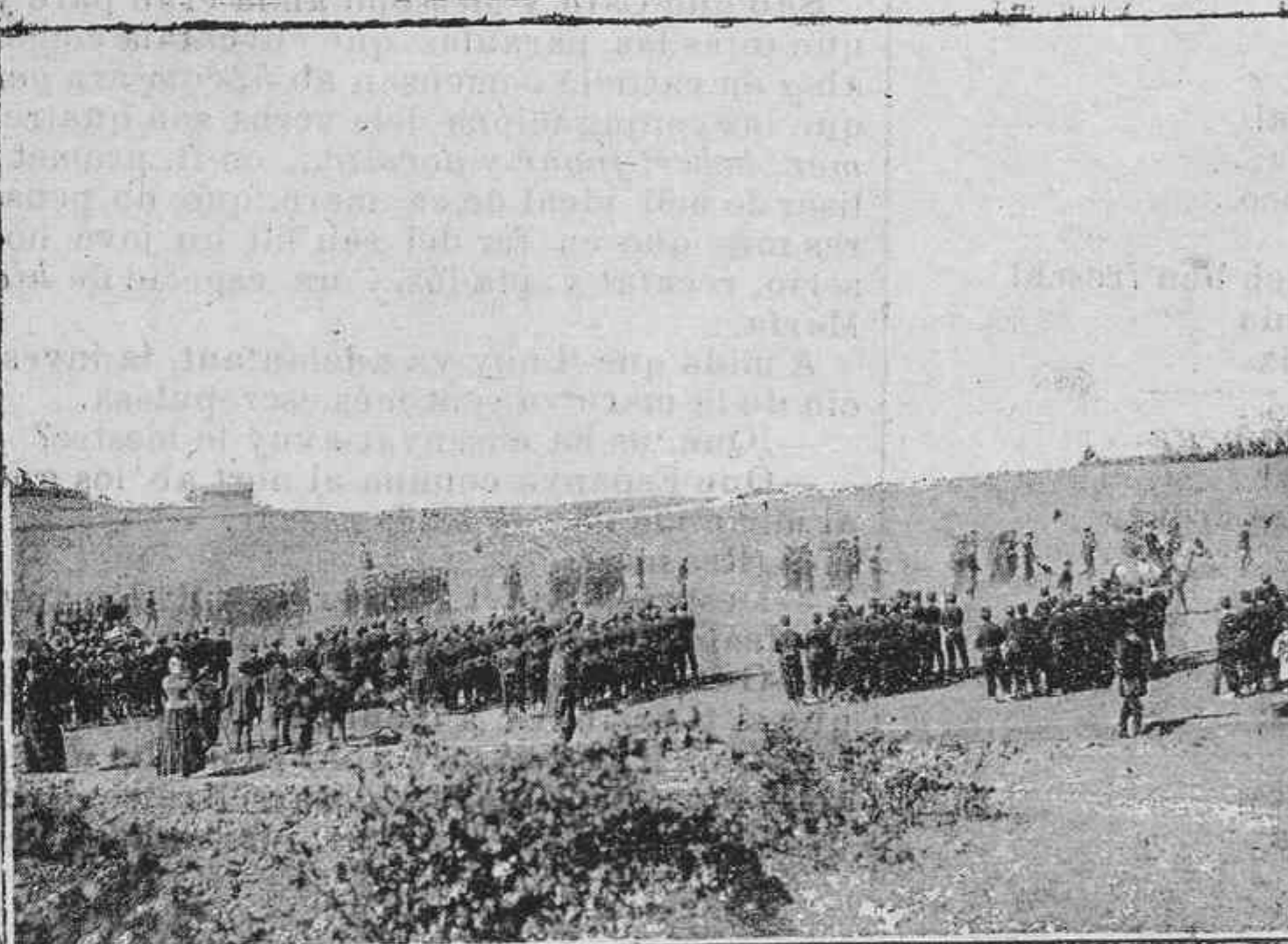
¡En marcha!

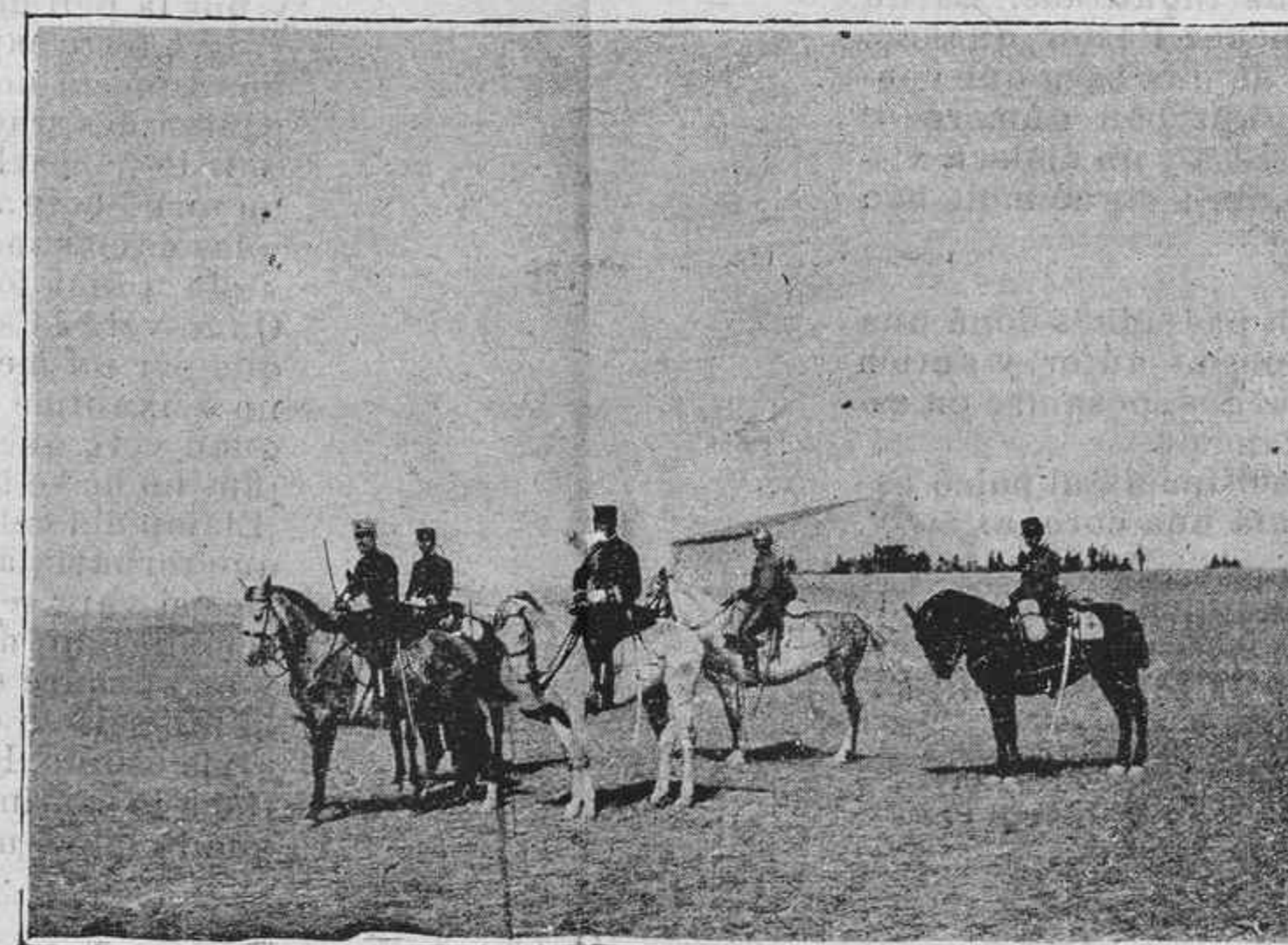
Llancero.

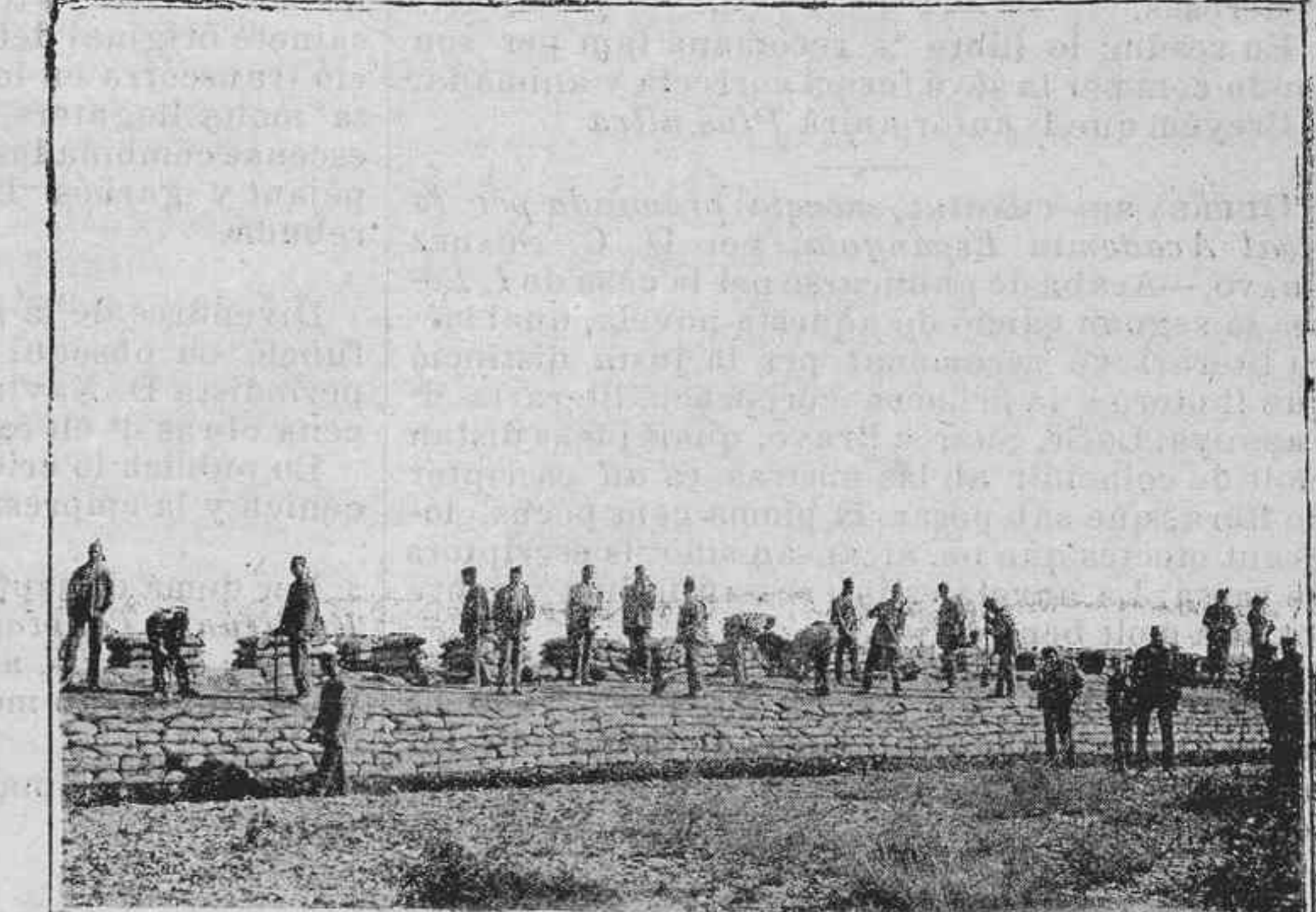
Una guerrilla de caballería.

Brigada del general Denis.

Lo general Denis y 'l seu acompanyament.

Construcció d' una lluneta de sachs.

Se veu que 'l pobre mestre pica en ferro fret y que tots los seus esforços s' estrellan en la obtusa inteligencia del seu honest deixeble.

Intenta ensenyarli física, geografia, historia... pero 'l xicot tan tranquil y sa mare tan satisfeta.

Ve per fi 'l dia en que 'l pobre mestre creu que es ja ocasió de entrar en la geometria elemental.

Quan lo baylet arriba á casa seva, sa mare l' interroga desseguida:

—¿En qué 'us heu ocupat avuy?

—En una cosa nova. Lo mestre 'ns ha comensat á parlar de las horizontals...—

Sa mare llenca un crit y 's disposa á desmayarse; pero 's repensa y escriu una carta del tenor següent:

—«Señor mayestro: mi ico no bendrá mas ala es cuela, porque lenseña V. in desencias. Oy me á dicho que V. le abia á blado de las horizontales.»

Y la envia al professor, ab la intima convicció d' haver complert com una bona mare.

MATÍAS BONAFÉ.

LLIBRES.

PLUS ULTRA, per J. MARÍA ESCUDER.—Hem tingut una verdadera satisfacció en trabar relacions espirituals—personalment no tenim lo gust de coneixerlo—ab l' autor de aquest llibre. Confessém que 'ns es simpátich baix dos conceptes distints. Nos ho es, per las ideas que sustenta, ideas adelantadas y exemptas de tota preocupació. Nos ho es també per la brillantés de son estil literari.

Presumim que 'l Sr. Escuder será un periodista de aqueixa generació jove, tan propensa á donar color y relléu á sos traballs. *Plus ultra* no es altra cosa que una excelent colecció de articles periodístichs, los més de viatjes, y alguns de doctrina. Los de viatjes se refereixen á excursions que ha efectuat l' autor per Alicante, per las Balears, per Valencia, per Andalusia, per Gibraltar, pèl Riff y per Portugal: en tots ells nos fá veure clarament lo qu' ell ha vist y observat, nos fá recorre agradable y profitosament totas aqueixas regions tan dignas d' estudi.

En l' última part, titulada *Desde Madrid*, apareix ab més intenció encare 'l patriota y l' home de ideas adelantadas y de aspiracions las més generosas.

En resúm: lo llibre 's recomana tant per son fondo com per la seva forma correcta y animada. Creyém que l' autor anirá *Plus ultra*.

GUERRA SIN CUARTEL, novela premiada per la Real Academia Espanyola, per D. C. SUAREZ BRAVO.—Acaba de publicarse per la casa de I. Lopez la segona edició de aquesta novela, qual mérit literari vé recomenat per la justa distinció que li otorgá la primera corporació literaria d' Espanya. Lo Sr. Suarez Bravo, quals ideas distan molt de coincidir ab las nostras, es un escriptor de fibra, que sab posar la ploma com pochs, lo-grant efectes que no alcansan sino 'ls escriptors de rassa. La novela es interessantissima y sobre tot está molt ben escrita.

A la seva aparició meresqué 'ls judicis més favorables de la crítica, en tots los periódichs sense distinció de partits, porque la bona literatura es ben rebuda á tot arréu, com totas las personas de bon tracte.

Al apareixer la segona edició de *Guerra sin cuartel*, podém dir:—Si aixó es guerra, ni may que hi haja pau.

CALAF.—*Apuntes cómicos*.—Es un folleto xispejant que ha donat á la estampa *La Semana Cómica*, en obsequi á sos numerosos lectores.

L' AVENS.—Hem rebut lo número corresponent á octubre, que conté un sumari variat: un retrato del conegut escriptor ampurdanés Sr. Bosch de la Trinxeria y un bonich article á ell referent del Sr. Massó y Torrent; un interessant article sobre un punt de gramática catalana, del Sr. Casas y Amigó, ilustrat amb numerosas notas; un altre article del Sr. Puiggari sobre un joch de nayps catalá inédit, del sigle xv; revistas teatrals de las obras catalanas estrenadas últimament á Romea y á Novedats, y notas bibliográficas. En lo folletí comensa la novela catalana-rossellonesa *Montalba*, original del Sr. Bosch de la Trinxeria.

RATA SABIA.

ANÉCDOTA.

Avans, creyente amorosa,
no 'm cansava, nina hermosa;
per tu plujas, vent y neu
mon pobre cos suportava,
y tot lo barri admiraba
lo heroisme del cor méu.

Mes avuy que no m' estimas,
avuy que fins escatimas
lo que llensavas ahí,
te deixo y busco repós,
perque mira, tot fent l' os
un jove s' hi va mori.

NEN-NÉ.

PRINCIPAL.

L' única obreta estrenada aquí desde la mèva última revista 's titula *Las inquilinas*. Es un sainete original del Sr. Sánchez Pastor, qual acció transcorra en lo portal de una casa que conta molts llogaters, presentant bon número d' escenas combinadas ab destresa y un diálech xispejant y garbós. L' nova obra sigué molt bèn rebuda.

Divendres de la senmana passada 's doná una funció en obsequi del conegut autor y antich periodista D. Xavier de Burgos, posantse en escena obras d' ell exclussivament.

Lo públich lo cridá ab insistencia al palco escénich y la empresa li regalá una corona.

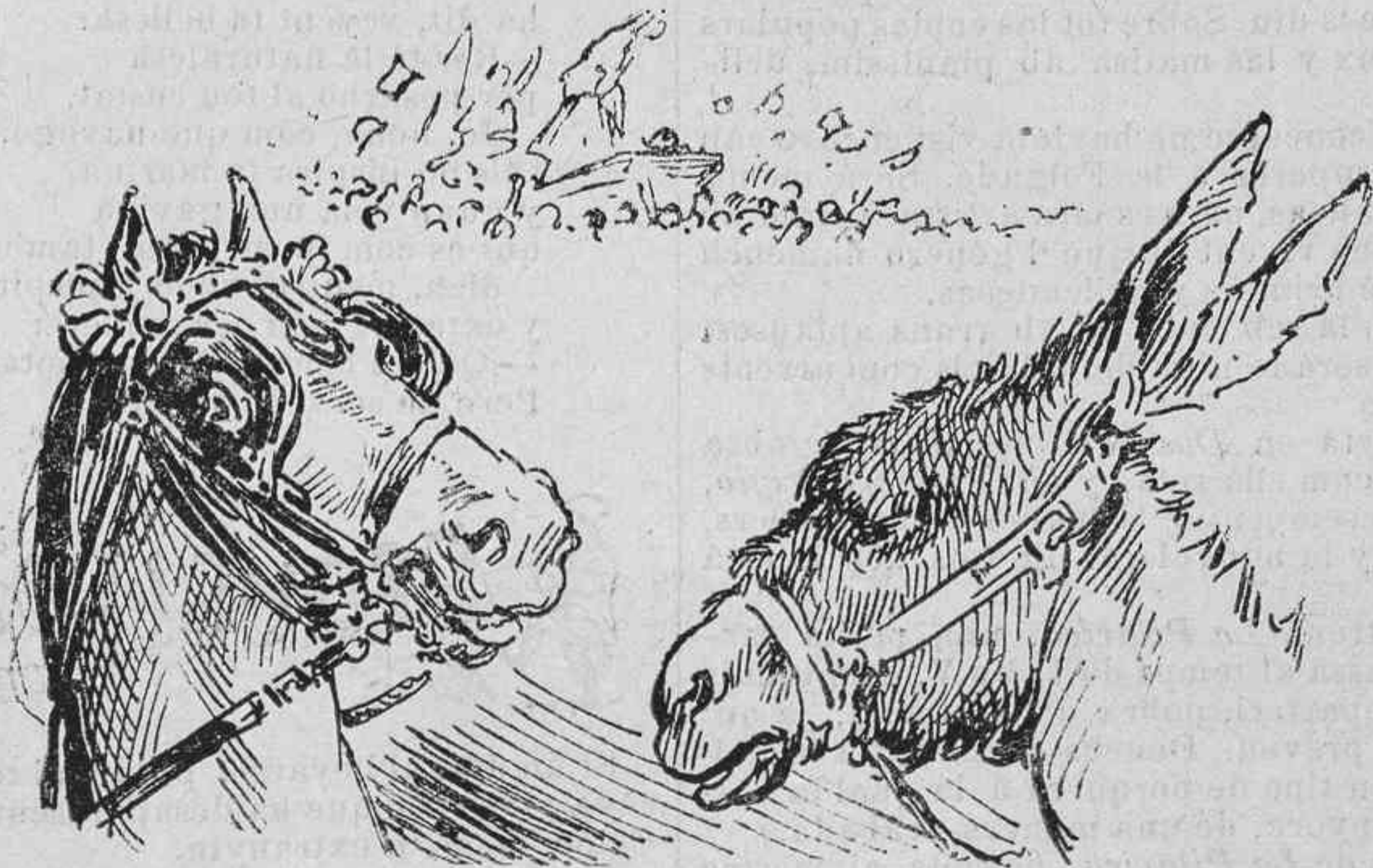
Per demá dissapte está anunciat l' estreno de *El difunto Toupinel*, obra fresca y acabada de arribar de Paris, ahont s' está representant, segóns diuhen, ab molt aplauso.

LICEO.

Durant la senmana, *Aida* ha reynat en lo cartell.

MIRANT UN COTXE SENSE CABALLS.

(EN LA PLASSA DE CATALUNYA, DIUMENJE À LA TARDE.)

Lo burro de terrayre: — ¿Qué me 'n dius d' aixó?... ¡anda, anda!
 És un progrés que enamora...
 Lo caball de carruatje: — ¡Psé! 's veu que la Protectora
 ha fet molta propaganda.

L'obra de Verdi es més que coneguda. S'ha representat tant a Barcelona, que 'ls habituals concurrents al Liceo se la saben de memòria.

Lo dijous sigué cantada per l'Arkel: lo diumenge per la Kupfer. Sembla que l'empresa haja volgut dirnos:—Aquí van dugas *Aidas* dintre de una mateixa senmana. Tù, públich de Barcelona, tant aficionat a pagar tribut a las comparacions, expláyat a la mida del teu gust.

Jo 'm guardaré d'entrar en aquest terren. Precisament de tots los cantants que van pendre part en la representació, tant la primera com la segona vegada, qui més va agradar, sigué la protagonista. Tant l'Arkel com la Kupfer, las dos dintre de sas respectivas facultats, rayaren a una gran altura y sigueren l'objecte constant dels aplausos del públich.

La contralt Carotini, sustituhint a la Pasqua, mostrá ser una artista de recursos, capás de traure de compromisos a qualsevol empresa.

Lo tenor Grani 's troba més segur en aquesta ópera qu' en *Lohengrin*, veyentse tot seguit que la domina. Féu un Radamés molt acceptable.

Lo baritono Blassi va passar

Y tant en Visconti com en Boldú contribuïren al bon conjunt de la representació.

Una de las figuras que sobresortí sigué la del mestre Mascheroni, que sigué aplaudidíssim, sobre tot en l'acte segón, person brio extraordinari y pèl colorit brillant que imprimí a las escenas de conjunt del segón acte.

Total: una *Aida*, que sense ser una cosa extraordinaria, se sostingué, omplint perfectament l'objecte que tingueren al posarla, aixó es: entretenir al públich agradablement, mentres s'espera 'l pròxim estreno de *Otello* de Verdi.

ROMEÀ.

¿Creuran que en tota la senmana no s'ha posat res de nou? Casi sempre 'l Tenorio ha anat

endoyna. De manera que pèl públich de Romea, la castanyada ha durat una porció de dias.

¿Y Lo Comte de Pallars? S'ha aplassat pèl dimars pròxim.

Succeheix com ab altres comptes ab lo comte de Pallars:

—¿Vol pagarme?

—No tinch fondos.

—¿Quan vol que torni?

—Dimars.

TÍVOLI.

S'han posat en escena dos obretas novas.

La primera, titulada *La sultana de Marruecos*, es una tenteria en tota la extensió de la paraula, tramada ab poch coneixement de la escena, y amanida no ab sal ni ab pebre, sino ab polvo de vitxo del més rabiós. ¡Vaya unas cosas com se diuhen ab pretencions de xistes!...

En cambi *La Perla cubana* es molt acceptable. Lo Sr. Jackson Veyán ha volgut separarse un bon xich del género avuy en boga y ho ha lograt, sense deixar d'entretenir al públich. La música es fácil y enganxadissa, es a dir: de aquella que 's recorda.

Se distingiren en la execució la Sra. Fuertes y 'ls Srs. Constantí, Sigler y Gil.

NOVEDATS.

Mentres s'espera l'estreno de *La Boja*, anunciat pera aquesta nit, s'ha posat una joguina, en la qual sols hi figuran tres homes, deguda a la ploma del Sr. Ferrer y Codina y titulada *A la prevenció*.

Es una obreta sense pretencions y molt entretinguda, tant per la vivesa del diálech, com per lo xocant de l'acció.

L'autor sigué cridat a las taulas.

CATALUNYA.

Ja tenim una nova estrella flamenca. Pero flamenca pèl terme fi.

Se diu Cándida Folgado; es guapa y vesteix ab elegancia, ab molta elegancia. Representa ab naturalitat, y tant quan recita com quan canta, sab lo que 's diu. Sobre tot las coplas populars las arrodoneix y las matisa ab pianíssims deliciosos.

En aquest concepte no haviam vist encare cap artista que superès á la Folgado. Será menós sensual que altrás, pero es més artista. Tenim ab ella una proba vivent de que 'l género flamench admet també primors y delicadesas.

Lo públich la reb cada nit ab grans aplausos. La Folgado será la nina del ull dels concurrents del *Eldorado*.

L' hem vista en *Dos canarios de café*, obra adotzenada com ella sola, y en *El gorro frigio*, en lo qual desempenya 'ls dos consabuts papers, la bailarina y la bunyolera. En tots dos hi está molt justa.

Dillúns estrená *La Pilarica*, una petita sarsuela que passa al temps de Felip V, com tantas del antich repartori, pobra d' argument, ja qu' en ell tot se preveu. Donchs aixis y tot la Folgado hi fa un tipo de porquera á la qual la vesteixen de senyora, de una manera acabada.

La música de *La Pilarica*, deguda al mestre Reig es molt superior á la lletra, havent demanat lo públich la repetició de un concertant molt ben desenvolupat, y de una briosa jota. Lo mestre sigué cridat á las taulas.

CALVO-VICO.

En la companyia que dirigeix ab tant acert lo Sr. Cuevas, s' hi ha revelat un actor cómich nomenat Sr. Treviño, de bastant mérit. En *San Sebastián mártir* ha fet las delicias del públich que sol concorre al teatro del carrer de Lauria.

GAYARRE.

Van desempolvantse las obras vellas.

Aixis *El molinero de Subiza* encare ompla 'l teatro, trobant ecos de aquells éxits de sos bons temps.

CIRCO EQUESTRE.

Una nova pantomima deguda als germans Onofri. Es de carácter militar y 's titula *L' últim cartutxo*. Pochs de mos lectors haurán deixat de veure la fotografia del notable quadro de Neuville que porta 'l mateix títul. Donchs la pantomima es alló mateix, es á dir, se fa per presentar plásticament aquell quadro tant exuberant d' emoció.

L' últim cartutxo, molt ben rebut pèl públich, es un bon tret.

UNA NOTICIA.

Se parla seriament de reanimar lo teatro del Circo, mal siga necessari ferhi grans obras de reforma.

Se diu si s' hi portará 'l Bolsin de la nit.

S' afegeix que 'ls espectacles anirán per trimestres: tres mesos d' ópera italiana, tres mesos de opereta francesa, tres mesos més de sarsuela espanyola... y 'ls tres mesos d' estiu, conversió del local en circo aquátich.

Molt me alegraria que 'l plan se realisés.

Si bè que com á circo aquátich, lo Circo no necessita res. ¡No 'n fa poch de temps qu' es teatro al aygua!...

N. N. N.

Á TA HERMOSURA.

A un diamant, á una estrella,
á una flor, á una aucelleta,

inspirat més d' un poeta
ta hermosura ha comparat;
mes després, rompent los versos,
ha dit, veyent ta bellesa:

—Res tè la naturalesa
per posarho al tèu costat.

Jo, nena, com que navego,
sols m' inspira la marina,
y quan vola una gavina
qu' es com tu, pensant, també,

dich, mentres rimo y suspiro
y extasiat món cor explota:

—¡Qu' es hermosa la gaviota!
Pero no serveix per ré.

P. TALLADAS.

Si un dia, al llevarse, pujan al terrat de casa seva y veuen que ha desaparecut l' estatua de Colón, no se 'n extranyin.

Los lladres han comensat á fer ja la seva feyna, enduguensen alguns adornos del pedestal.

Y com sia que un acte tant atrexit l' han realisat sense 'l menor inconvenient, no tindria res d' extrany que 'ls autors del robatori concebissen ideas més elevadas y 's fixessen en la estatua del ilustre navegant.

Preparémnos, donchs, á presenciar una gran sorpresa.

Y tingan per segur que aixis com Cristófol Colón va descobrir l' América, no hi haurá á Barcelona cap Cristófol municipal capás de descobrir als lladres del monument, que bè mereixen lo títul de *lladres monumentals*.

A un dels que tiravan del carruatje ab qu' en Sagasta va fer la seva entrada á Barcelona, li deya un seu company escandalisat:

—Sembla mentida que hi haja homes que 's prestin á fer lo paper de mulas.

A lo qual va respondre aquell:

—Veurás, noy: bè 'ns hem de guanyar las garrofas.

¿Saben que l' Ajuntament de Calaf, ab alló de las maniobras ha fet un gran negoci?

Van exigirli que proporcionés raccións á las tropas als preus que tè establerts l' intendencia del exércit, y com aquests preus son un bon xich inferiors als que regeixen en aquella població, avuy se troba ab un déficit considerable, tan considerable qu' es de creure que n' anirá coix per tots los dias de la seva vida.

¡Pobre Ajuntament de Calaf! Ja no pot dirse que únicament un soldat de Guipúzcoa va pendre mal en las dítxosas maniobras.

L' Ajuntament de Calaf ha rebut també un bon taponasso al bell mitj del clatell.

—«¡Tot siga per la patria!»—dirá l' Arcalde enganxantse á la solapa la creu blanca del mérit militar que li ha concedit lo govern, per consolarlo.

—«¡Amén!»—respondrán los calafins carregantse á coll un' altra creu: la creu del déficit.

Encare que jo no he tingut ocasió de veureho per mos propis ulls, he de consignar baix la fe

¡GLORIA A LA CIENCIA!

PROU FILOXERA!!
VACUNACIÓ
DELS CEPS.

¡S' ha acabat la filoxera!
Per uns medis especials,
ara s' vacunan las vinyas
com si fossin animals.

que 'm mereix un periódich de la localitat, qu' en una tenencia de arcaldia de la culta Barcelona s' hi llegeix un rétol del tenor següent:

«Sebacuna en esta tenencia de Alcaldia los dias siguientes:

- »Los lunes de 11 a 1na de la tarde.
- »Los miércoles y *Biernes* a la misma hora.»

Al costat de aquest rétol n' hi falta un altre que diga:

«*Atbertensia: sebacuna* con leche de burra a los *gescriben estas barberidades* y a los *consejales gelas concienten.*»

Lo meu cor palpita ple de agrahiment, al enterarme de la següent noticia, vinguda de Madrid:

«Varias senyoras caritativas tractan de allegar recursos pera construhir un asilo en lo qual se donará hospitalitat a las cigarreras inútils pera 'l treball y a las que caigan malaltas.»

Espera, cor meu, espera.

Quan aquestas caritativas senyoras se recor-

dan de las cigarreras, es molt probable que a no tardar se recordarán també dels fumadors.

Y que ja que no es possible fer per ells un assilo, reuniran los fondos necessaris pera costejar uns solemnes funerals en sufragi dels que sucumbeixin victimas del vici de fumar tabaco de la *Tacalera*.

¡Tant que diuen que la *Cleopatra* de Sardou ha tingut un fiasco!

Pot haver caygut davant del públich que assisteix al teatro l' obra del famós dramaturgo; pero lo cert es que al caure ha engendrat un drama, viu, real, ple d' emoció.

A conseqüencia de certas apreciacions sobre la *Cleopatra*, fetas per lo periódich de Paris *Le Courrier français*, lo fill de la protagonista, que no es altra que la Sarah Bernhardt, ha desafiat al director del indicat periódich, causantli una ferida grave.

Ab lo qual s' ha demostrat que la Sarah es una bona tiradora de versos y 'l seu fill un escelent tirador d' espasa.

Doném en aquest número una petita mostra de la multitud de fotografias que ha posat a la venta la acreditada casa de D. Fernando Rus, de Barcelona, referents totes ellas a las maniobras militars de Calaf. Forma una preciosa collecció de més de cent quadros que donan idea exacta de totes las operacions que van tenir lloch en ditas maniobras. Entre 'ls punts ahont se venen aquestas fotografias, no olvidin que la casa López, Rambla del Mitj, 20, es un d' ells.

Los tres quadros exposats aquesta senmana a ca 'n Parés, ab los quals lo Sr. Marqués dona una nova prova del seu talent, cridan l' atenció dels visitants. Representa l' un, titulat *Dos maldres*, una tendra escena idiliaca sorpresa del natural; pero poetisada per l' artista. En lo quadro del *Estany de Remolá*, troba 'l Sr. Marqués aquells encantadors tons lluminosos que brillan en tots los seus paissatjes, y en lo retrato del mestre Pedrell se revela retratista consumat. Rebi 'l jove pintor la nostra enhorabona.

¡Qui fos burot!

Y dich aixó perque sempre que per la mèva demarcació passes una xicoteta que 'm caygués al ull, jo hauria de fer com aquell que hi havia l' altra dia al carrer de Urgell.

—Noya, alto: ¿qué portas amagat dintre de la roba?... Alsa, alsa, ensényam'ho, que ho vull veure tot.

La xicoteta s' indignaria... ¡y son tan guapas las noyas macas quan s' indignan!...

O be romperia a plorar... ¡y son tan interessants quan ploran!

Vaja, senyors, que 'l càrrech de burot será tan impopular com vulgan; pero resulta sumament distret.

¡Quants n' hi hauria que sols pèl gust de donar y rebre certas sorpresas, sentarian plassa desseguida y fins desempenyarian lo càrrech gratuhitament.

Dillúns, en l' antesala de casa 'l Sr. Arnús va ocorrer una escena original.

A un mateix temps van arribarhi, a fi de visitar y oferir sos respectes a D. Práxedes... ¿qui dirían?

Lo bisbe de Barcelona y una numerosa comisió de franc-masons.

Pèls masóns menos mal, perque un prelat es una persona com las demés; pero pèl bisbe... Vaja, que la coincidencia resulta un xich pesada.

Afortunadament nostre D. Jaume sempre porta desinfectants a la petaca, y contra 'ls microbis de la impietat, bons puros de l' Habana.

Es alló qu' ell diu: —¡Fumém! ¡Fumém!

Diálech sobre la mort del malaguanyat doctor Carbó.

—¿Diu que D. Narcís, avans d' exercir la medicina, havia sigut militar?

—Sí, senyor, y militar de porvenir: fill de un general de la guerra dels set anys y ab talent y valor personal ell mateix per conquistar ràpidament los entorxats.

—¿Y donchs com se compren que deixés la carrera de las armas per la de metje?

—Molt senzill: un metje pot matar tant ó més que un militar, sense corre 'l menor perill.

Los vehins del carrer de la Canuda están quei-

xosos y ab rahó dels xicotets que concorren a l' escola parroquial de Santa Ana, perque al sortir de classe a entrada de fosch, han donat en la gracia de apagar lo gas de las escaletas.

Però ¿qué se 'n pot esperar de uns brivalls que van a una escola parroquial?

Per forsa han de demostrar ja, desde petits, los seus instints.

Per forsa han de ser *enemichs de las llums*.

La escena al carrer dels Ases.

Un transeunt véu brillar llum per una escletxa del empedrat. Y desseguida pensa:—Aixó son lladres minaires qu' están treballant activament pera efectuar un robo.

Dona coneixement de aqueixa presumpció a alguns vebins: tothom se posa a observar: tothom véu la llum: l' alarma cundeix... Es precis avisar a l' autoritat, no moure fressa sobre tot, y tingan per segur que 'ls agafarém a la joca.

Quan hi comparegué 'l comandant de municipals, avisat al efecte, 's descubri quina era la causa verdadera de l' alarma. A sota del empedrat no hi havia tal llum.

Lo que hi havia sí, era un trosset de test barnissat, que rebent de gayrell la resplandor del fanal de una fonda vehina, feya la rateta.

Ja he consignat avants que la escena aqueixa va ocorre al carrer dels Ases.

May ab més rahó s' ha dit carrer dels Ases aqueix carrer.

Una errada: En lo número passat la solució del *logogrifo numérich* era *Almoster* y no *Almosta* com nos féu dir lo caixista.

La senmana passada va professar a Pedralbes una monja, dotada ab la cantitat de cent mil duros.

No 'n fa poch de temps que 'ls quartos demostren aqueixa tendencia a enclaustrarse.

De anar seguint un quant temps així, si volém veure una pesseta, no tindrem més remey que fernos frares ó monjas, segóns lo sexo.

Hem tingut ocasió de veure un exemplar del *Reglament del Montepio provincial de Barcelona, protector dels operaris de la edificació*.

La laudable idea qu' enclou aquest reglament va naixer de las conclusions presentadas en lo Congrès d' arquitectes, en l' any de l' Exposició, pèl distingit escriptor y jove arquitecte D. Bonaventura Bassegoda.

La institució es generosa a tot serho. L' obrer que prenga mal será socorregut pèl Montepio encare que no 'n siga soci, bastant pèl cas que l' obra estiga assegurada per l' amo ó 'l director.

En cambi, 'ls socis que no son treballadors no tenen dret a socorro, encare que prenguin mal en obras.

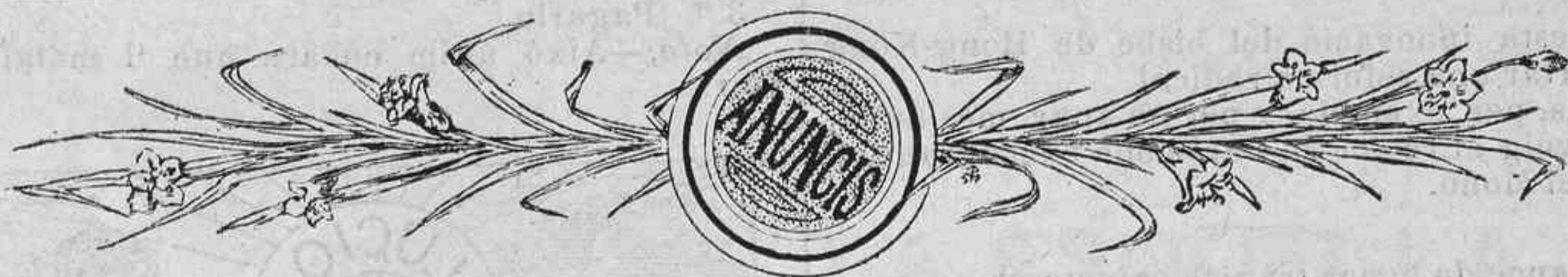
La societat es una institució essencialment protectora de la classe obrera, y contribuirá poderosament a agermanar los interessos del treball y del capital, que sempre deurian marxar units.

Una noticia de la Xina.

Lo bisbe de Hong-Kong ha resolt emplear pera dir missa la infusió de té, en lloch del vi que s' emplea en tota la cristiandat.

«Si Jesucrist hagués estat a Xina—diu lo ve-

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, n.º 20, Barcelona. Llibreria Espanyola.

**DIJOURS, DÍA 27, SORTIRÁ
L' ALMANACH**

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Dit Almanach, será un verdader aconteixement artístich y literari, pues en ell han pres part las mes renombradas firmas artísticas y literarias.

!!! Valdrá no mes 1 pesseta!!!

Obra nueva de D. M. MARTINEZ BARRIONUEVO

EL DECÁLOGO

EL FALSO TESTIMONIO

NOVELA ESPAÑOLA

Precio: Ptas. 1'50.

ALFONSO DAUDET

PORT TARASCON

ÚLTIMAS AVENTURAS DEL ILUSTRE TARTARIN

Un tomo en 8.º, Ptas. 3'50.

VIRUELAS LOCAS

POR

LORENZO LEAL

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

EL AMIGO ÍNTIMO , por Pedro J. Solas.	Ptas. 1
EL PROBLEMA SOCIAL , por Nilo María Fabra.	» 1
PLUS ULTRA , por José María Escuder.	» 5

LOS CANARIOS

RUISEÑORES, FRAILECILLOS, MIRLOS NEGROS, PARDILLOS, MIRLOS ROQUEÑOS y CALANDRIAS

SU CRIA, PROCREACIÓN, CUIDADO Y ENSEÑANZA

POR EL

Dr. R. B. Brehm

Un tomo en 8.º mayor, Ptas. 4. Encuadernado lujosamente, Ptas. 6.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, o bē en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls etorgan rebaixas.

nerable prelat—de fixo qu' en la divina Cenà en lloch del ví que aquí no 's troba, hauria usat lo té.»

Aquesta innovació del bisbe de Hong-Kong pot portar una reforma radical.

Aixís, per exemple, y per no anar més lluny, ja 'm veig al rector de Barcelona consagrant ab anís del Mono.

Un lance de honor trágich sainetesch.

Los dos rivals son dos alicantíns, un dels quals al trobarse enfront del altre, nota que 'l pols li tremola.

Aixís y tot dispara, ab tant certera punteria, qu' en lloch de ferir al seu adversari, clava un balasso á la cuixa de un dels padrins.

Y vels'hi aquí demostrat clarament que 'ls padrins dels desafios son com los dels bateigs: d' en tant en tant arreplegan algun *confit*.

Los periódichs de Madrit s' ocupan ab freqüència de un fet sumament misteriós.

Se parla sempre de cotxes parats qu' están al aguayt. D' ells ne surt tant aviat una senyora, que s' apodera de un noy, apenas aqueix noy ix de casa seva; tant aviat un senyor que torna á recuperar á la pobra criatura, al primer descuyt de la senyora.

Y sempre lo mateix: cotxes que corren, senyors y senyoras que s' empaytan, y criaturas que van com las pilotas de las mans dels uns á las dels altres.

Tot aixó sense revelar lo nom de ningú. De manera que á provincias no sabem qui es lo pare, qui es lo fill, ni qui es l' esperit sant.

Una segona edició del misteri de la Santíssima Trinitat.

L' ajuntament tracta d' autorisar al arquitecte municipal per invertir 240,000 pessetas en lo decorat del Palau real del Parch.

¡Quaranta vuyt mil duros en bonichs! ¡Y aixó per comensar!

En cambi Barcelona no tèn escolas.

—¡Ni falta que fan!—respondrà qualsevol monárquich entussiasta.

En efecte, per tolerar semblants despilfarros, lo que 's necessita no son homes instruhits, sino burros ben disposats á portar la carga.

Un marit á Gracia dona una pallissa á la seva costella: aquesta crida desafortadament: un guardia municipal toca 'l pito reclamant assistència, y al poch rato 's presentan los bombers ab una bomba, corrent escapats.

Lo guardia municipal, en lloch de tocar auxili, toca foch.

De totas maneres, la bomba hauria pogut prestar un bon servey apagant lo foch de la discordia en un matrimoni desunit.

Un doctor escriu un voluminós llibre de Medicina popular, qual últim capítul, titulat: *Resum*, está concebut en los breus y expressius termes següents:

«No feu res de lo que 'us hi recomanat. Al trobarvos malalts, seguiu puntualment los tres debers de tot home que no 's troba bè, quals debers son los següents:

1.^{or} Cridar al metje.

2.ⁿ Obehirlo.

3.^{or} Pagarlo.

Nota:—Aixó últim encare que 'l malalt se mori.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

1. XARADA 1.ª—*Des-can-sa-da.*

2. ID. 2.ª—*Ca-na-lla.*

3. ANAGRAMA.—*Sorti-Tirso-Tiros-Rosti.*

4. ACENTÍGRAFO.—*Punxo-Punxó.*

5. TRENCA-CLOSCAS.—*Lo rector de Vallfogona.*

6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Numeriabo.*

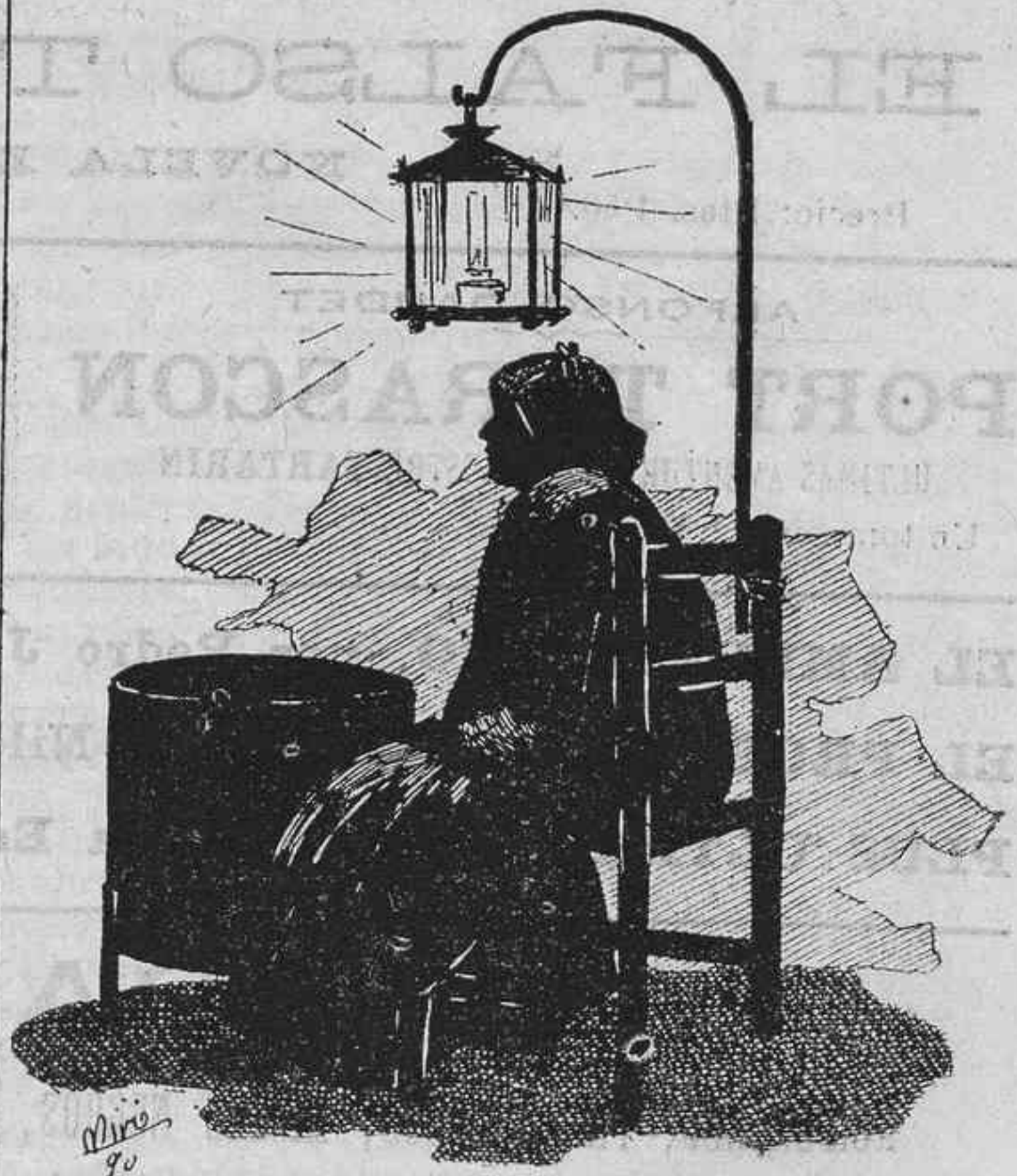
7. TERS DE SÍLABAS.—*BEL GI CA*

GI RO NA

CA NA RIAS

8. GEROGLÍFICH.—*Qui viu, veu; y qui veu, viu.*

SOBRE LA CRISSIS.

—Hi passat tres horas justas sense vendre una castanya...

¡Ja ho diuhen, ja, que 'l comer está perdut aquí á Espanya!

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.